

Geestelijk verzorger in Corona-tijd: ‘Samen komen we hier doorheen’

De Coronacrisis trekt een zware wissel op iedereen, bewoners en medewerkers van verpleeghuizen hebben het zwaar. Ook voor Marielle Vlasblom, geestelijk verzorger bij TMZ in Almelo, zijn het rare tijden. ‘Mijn werk ziet er heel anders uit. Naast de aandacht en begeleiding voor cliënten, zijn er nu ook veel familieleden en naasten van onze bewoners die met vragen en dilemma’s zitten. En ook de collega’s hebben behoefte aan een luisterend oor.’

Ook de tien verpleeghuizen van TMZ, actief in het oosten van het land, zijn gesloten voor familie en vrijwilligers. De geestelijk verzorgers van TMZ hebben onderling de huizen verdeeld, zodat er zo min mogelijk risico op besmetting is. ‘Ik werk nu hoofdzakelijk vanuit huis’, vertelt Marielle Vlasblom. ‘Normaliter ben ik veel op locatie aanwezig en in gesprek met bewoners en hun naasten. Dat kan nu niet. Alleen als het noodzakelijk is, ben ik nog fysiek aanwezig.’

Corona-besmetting

Helaas heeft zo’n “noodzakelijke aanwezigheid” zich al voorgedaan. ‘Een van onze bewoners bleek besmet met corona en is kort daarna overleden’, vertelt Marielle Vlasblom. ‘Ik heb haar gelukkig nog wel de ziekenzegen kunnen geven, dat wilde ze heel graag. In mijn bescherm pak, op anderhalve meter afstand, ben ik

bij haar geweest. Ze vond het fijn dat ik er was en reageerde ook op mijn woorden. Ik ben blij dat ik op die manier toch iets voor haar heb kunnen betekenen. De familie durfde het niet aan om erbij aanwezig te zijn. Het heeft me enorm geraakt om op deze manier iemand naar het einde te begeleiden. Het is zo anders dan de warme aandacht en zorg die ik wil bieden. Iemand's hand vasthouden, aanraken, een arm om iemand's schouder, nabijheid; het kan allemaal niet en dat valt me zwaar. Want juist het directe contact met de bewoner, dat is voor mij de essentie van mijn werk.'

Nieuwe manieren als geestelijk verzorger

Als geestelijk verzorger ondersteunt Marielle de bewoners, mantelzorgers en collega's. Normaliter gaat dat vaak in de vorm van een goed gesprek, in fysieke nabijheid. 'Vaak gaat het over levensvragen. Afhankelijk van de achtergrond van de bewoner kan zo'n gesprek een algemeen levensbeschouwelijk of religieuze context hebben. Dat gaat heus niet altijd over het naderende einde; het kan ook over koetjes en kalfjes gaan, of over maatschappelijke vraagstukken. Soms worstelen mensen met verdriet of boosheid; ook daar kun je mensen vaak bij helpen door te luisteren.'

Omdat ze nu fysiek niet aanwezig kan zijn in het verpleeghuis, zoekt ze samen met haar collega's naar andere manieren om contact te onderhouden met bewoners. 'Beeldbellen, skypen, vloggen, we doen ons uiterste best om in verbinding te blijven met onze cliënten. Zo hebben we bijvoorbeeld voor de Paasviering een dienst opgenomen die we straks uitzenden via YouTube. Zodat de mensen toch bekende stemmen horen en vertrouwde gezichten zien. We hebben ook boekjes samengesteld met bemoedigende teksten en afbeeldingen, die de collega's op de werkvloer kunnen uitdelen of met de bewoners kunnen bekijken.'

Verschillen tussen personen

Het is eenvoudiger om met mensen met somatische klachten contact te houden, dan met ouderen die kampen met een vorm van dementie. 'Die begrijpen niet altijd wat er aan de hand is en waarom ze je bijvoorbeeld ineens op een scherpje zien', bevestigt Marielle. 'Ook is er verdriet omdat hun naasten niet op bezoek komen en ze niet begrijpen of kunnen onthouden waarom dat is. Aan de andere kant zijn er ook mensen wie de hele situatie min of meer ontgaat. Dat de huizen nu "op slot zitten", creëert ook meer rust, waar sommige bewoners juist weer profijt van hebben. Het wisselt per individu.'

Drie tips van Marielle Vlasblom

Hoe houd je het werkbaar in zo'n hectische tijd? Marielle Vlasblom deelt haar drie tips:

- Je hoeft niet alléén het wiel uit te vinden; deel tips en ervaringen met collega's binnen en buiten de organisatie. Maak gebruik van elkaars sterke kanten.
- Zie ook de kansen en mogelijkheden die deze situatie biedt: ontdek nieuwe werkvormen, nieuwe mogelijkheden voor contact, etc.
- Blijf heel goed voor jezelf zorgen; maak tijd voor dingen die je ontspanning bieden.

Andere manier van contact zoeken

Ook voor familieleden en naasten levert de corona-crisis veel vragen op. Marielle Vlasblom en haar collega's onderhouden contact met hen en proberen de zorgen zo veel mogelijk weg te nemen. 'Veel mensen begrijpen dat deze kwetsbare mensen afgeschermd moeten worden en berusten er in. Ze zoeken op een andere manier contact, bijvoorbeeld met een kaartje, een filmpje, zwaaien vanachter het raam en meer creatieve oplossingen. Voor veel mensen is het erg zwaar om hun partner, moeder of vader niet te kunnen bezoeken.'

Wat gebeurt er op het moment dat een bewoner ernstig ziek wordt, corona of iets anders? Marielle daarover: 'In overleg met de arts wordt bepaald of een of twee naasten op bezoek mogen als iemand terminaal is. Maar om op die manier afscheid te moeten nemen, dat is natuurlijk ongelofelijk zwaar en onbevredigend. De menselijke behoefte aan contact, ook fysiek, is groot. En dat kan dan, juist op zo'n belangrijk moment, niet.'

Veerkracht van de verpleeghuiszorg

Dat het leven en werken zwaar is – voor bewoners, naasten en de medewerkers – zal niemand verbazen. Het is voor iedereen wennen aan de nieuwe realiteit en hoe lang het noodzakelijk blijft, weet vooralsnog niemand. Toch ziet Marielle Vlasblom ook lichtpuntjes: 'Er gebeuren ook heel veel mooie dingen, in de verpleeghuizen en er omheen. De collega's op de werkvloer doen er alles aan om het de bewoners zoveel mogelijk naar hun zin te maken. Er wordt gezocht naar nieuwe manieren om contact te onderhouden met de familie, waarbij die nieuwe technieken ook voor de collega's soms een puzzel opleveren. Maar iedereen zet zich in om er het beste van te maken. Ook in de lokale samenleving is er veel aandacht voor onze ouderen. Er worden bloemen gebracht, tekeningen opgestuurd. Een trompettist kwam in de tuin musiceren, mensen komen zwaaien; dat helpt enorm om er met zijn allen de moed in te houden. Ik ben ontzettend trots op de veerkracht van de verpleeghuiszorg in Nederland en die van de hele samenleving. Samen komen we hier doorheen!'

Door: Paul van Bodengraven

Aandacht geestelijke verzorging in verpleeghuizen

In zijn Kamerbrief van 7 april 2020 vraagt minister Hugo de Jonge expliciet aandacht voor de groeiende behoefte aan geestelijke verzorging in verpleeghuizen. [Lees hier meer over deze kamerbrief.](#)

Meer weten

- Lees ook: [Hoe gaat Surplus om met corona-uitbraak en cohortbepaling?](#)
- Lees ook: [Hoe gaan zorgprofessionals en bewoners om met coronavirus?](#)
- Alles over het [coronavirus](#) in ons corona-dossier of in die van [zorgverbeter.nl](#)

tags:

[Corona](#) (202)

thema:

[Persoonsgerichte zorg en ondersteuning](#) (335)